

Møteinnkalling

Kontrollutvalget Rømskog

Møtested: Rømskog kommune, møterom gml. spisesal

Tidspunkt: 01.12.2015 kl. 09:30

Eventuelle forfall meldes til Anita Rovedal, telefon 908 55 384, e-post anirov@fredrikstad.kommune

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Rømskog, 25.11.2015

Lars-Erik Ottosson
Leder
(sign.)

Kontrollutvalget Rømskogs møte 01.12.2015

Sakliste

U.off.

- PS 15/21 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 08.09.2015
- PS 15/22 Forvaltningsrevisjonsprosjekt "Skole - Rutiner ved mobbing",
Rømskog kommune
- PS 15/23 Kontrollutvalgets innstilling til budsjett for kontroll og tilsyn 2016
- PS 15/24 Kontrollutvalgets møteplan 1. halvår 2016
- PS 15/25 Informasjon fra revisjonen
- PS 15/26 Eventuelt

Saksnr.: 2015/17701
Dokumentnr.: 6
Løpenr.: 192798/2015
Klassering: 510/121
Saksbehandler: Casper Støten

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Rømskog	01.12.2015	15/21

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 08.09.2015

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 08.09.2015 godkjennes

Rakkestad, 20.11.2015

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 08.09.2015

Vurdering

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 08.09.2015 legges frem for godkjenning.

Møteprotokoll

Kontrollutvalget Rømskog

Møtedato: 08.09.2015,
Tidspunkt: fra kl. 09:30 til kl. 10:20
Møtested: Rømskog kommune, møterom gml spisesal
Fra – til saksnr.: 15/18 – 15/20

MEDLEMMER	MØTT	VARAMEDLEMMER
Lars-Erik Ottosson, Leder	X	
Torill Astrup	X	
Inger Ramberg	X	

Antall stemmeberettigede fremmøtte 3 av 3.

Møtende fra administrasjonen: Rådmann Anne Kirsti Johnsen, Ordfører Kari Pettersen

Møtende fra revisjonen: Rita Elnes

Møtende fra kontrollutvalgssekretariatet: Casper Støten

.....
Lars-Erik Ottosson,
Leder

.....
Torill Astrup

.....
Inger Ramberg

Merknader

Kontrollutvalget Rømskogs møte 08.09.2015

Sakliste

- PS 15/18 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 02.06.2015
- PS 15/19 Informasjon fra revisjonen
- PS 15/20 Eventuelt

U.off.

PS 15/18 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 02.06.2015

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 02.06.2015 godkjennes

Rakkestad, 10.08.2015

IØKUS IKS

Kontrollutvalget Rømskogs behandling 08.09.2015:

Sekretariatets innstilling vedtas.

Kontrollutvalget Rømskogs vedtak/innstilling 08.09.2015:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 02.06.2015 godkjennes.

PS 15/19 Informasjon fra revisjonen

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Informasjon fra revisjonen tas til orientering

Rakkestad, 10.08.2015

IØKUS IKS

Kontrollutvalget Rømskogs behandling 08.09.2015:

Revisjonen informerte om bemanningssituasjonen i Indre Østfold kommunerevisjon (IØKR IKS) og om nye arbeidsmetoder innen regnskapsrevisjonen. Regnskapsrevisjonen ønsker å øke produktivitet og effektivitet ved å fokusere på de samme områdene i flere kommuner. Det ble også meddelt at forvaltningsrevisjonsprosjekt «Skole - rutiner ved mobbing» var underveis og etter planen vil bli behandlet på kontrollutvalgsmøte i november.

Revisjonen informerte om at IØKR IKS har vedtatt en ny selskapsavtale som nå er underveis i å bli undertegnet av alle eierkommunene.

Revisjonen informerte også om status for IØKR IKS i forhold til den pågående ressursgjennomgangen av IKS-ene i Indre Østfold. IØKR IKS ser seg ikke forpliktet til å delta eller betale for ressursgjennomgangen da det ikke ble fattet vedtak om dette i selskapets representantskap.

Revisjonen informerte at de antar at anskaffelsen var ulovlig sett opp mot lov om offentlige anskaffelser.

IØKR IKS ser seg for sin egen del ferdig med saken.

Kontrollutvalget Rømskogs vedtak/innstilling 08.09.2015:

Informasjon fra revisjonen tas til orientering.

PS 15/20 Eventuelt

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Saken legges frem uten innstilling

Rakkestad, 10.08.2015

IØKUS IKS

Kontrollutvalget Rømskogs behandling 08.09.2015:

1. Utvalgsleder Lars-Erik Ottosson tok opp spørsmål om lange ventetider ved bestilling av oppmåling i kommunen.
2. Nestleder Torill Astrup tok opp en bekymringsmelding angående lang ventetid ved forespørsel til postmottaket, og innbyggernes rettigheter når det gjaldt henvendelser til kommunen.
3. Nestleder stilte spørsmål ved hvem som burde sitte i styret til Rømskog næringsselskap A/S.

Kontrollutvalget Rømskogs vedtak/innstilling 08.09.2015:

Saksnr.: 2015/17701
Dokumentnr.: 7
Løpenr.: 194322/2015
Klassering: 510/121
Saksbehandler: Casper Støten

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Rømskog	01.12.2015	15/22

Forvaltningsrevisjonsprosjekt "Skole - Rutiner ved mobbing", Rømskog kommune

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak som legges fram for xxx kommunestyre til behandling:

1. Forvaltningsrevisjonsrapport «Skole – rutiner ved mobbing» i Rømskog kommune tas til orientering.
2. Rapportens følgende anbefalinger vedtas iverksatt:
 - a) *Kommunen skal ha fokus på undersøkelsesplikten ved mobbesaker.*
 - b) *Kommunen skal utarbeide rutiner som sikrer en habil behandling ved mobbesaker.*
 - c) *Kommunen skal oppdatere rutinene «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole», til også å omhandle dokumentering og arkivering. Herunder skal alle punkter som blir beskrevet, når en mobbesak blir avdekket, bli dokumentert og arkivert.*
 - d) *Kommunen skal tydeliggjøre i «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole» at det er rektor som har ansvar for oppfølgingen.*
 - e) *Skolen skal innarbeide rutiner som sikrer en felles forståelse av når det skal varsles og eventuelt hvordan varslingen skal skje.*
 - f) *Kommunen skal utarbeide rutiner for hvordan eventuelle mobbesaker skal bli fulgt opp videre, sett i forbindelse med overføring fra barneskole til ungdomsskole.*
3. Kontrollutvalget følger opp at administrasjonen gjennomfører kommunestyrets vedtak i saken ved at revisjonen fremlegger oppfølgingsrapport ett år etter at rapporten er ferdigbehandlet i bystyret.

Rakkestad, 24.11.2015

Sammendrag

I henhold til kommuneloven § 78 og forskrift nr. 904/2004 om revisjon § 6 skal det i hver kommune utføres forvaltningsrevisjon, hvorpå revisjonen skal rapportere resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget.

I sak 14/20 om plan for forvaltningsrevisjon på møte i kontrollutvalget 23.09.2014, vedtok kontrollutvalget at forvaltningsrevisjonsprosjekt «Skole – rutiner ved mobbing» skulle gjennomføres i løpet av planperioden. Planen er behandlet i kommunestyret i sak 43/14 den 16.10.2014.

Vedlegg

- Forvaltningsrevisjonsrapport «Skole – rutiner ved mobbing», Rømskog kommune 2015

Saksopplysninger

Rapporten er skrevet på bakgrunn av problemstillingen «*Har Rømskog kommune rutiner for å ivareta elever ved varsel om mobbing? Herunder, blir slike varsler fulgt opp i henhold til lovverk?*»

Revisjonen har kontrollert om det er utarbeidet rutiner for å overholde kravet om at ansatte i skolen har undersøkelsesplikt ved mistanke, eller varsling om mobbing; om kommunen har rutiner for at den ansatte varsler rektor dersom det er noe skolen bør følge opp; om kommunen har rutiner for å undersøke og observere for å skaffe informasjon sett opp mot mobbesaker i skolen; om skolen har rutiner for å vurdere om de ansatte er habile i forhold til å arbeide med hver enkelt mobbesak; om skolen har rutiner for å følge opp eventuelle mobbesituasjoner til de opphører helt; om skolen har rutiner for å ha samtale med den som blir plaget, foreldrene til den som blir plaget, den som mobber, og foreldrene til den som mobber; om skolen har rutiner for å sanksjonere og dokumentere ved eventuelle mobbesaker; om skolen har rutiner for å søke råd og hjelp fra andre instanser hvis nødvendig samt om skolen har rutiner for at rektor følger opp varslede saker og avgjør om enkeltvedtak skal fattes.

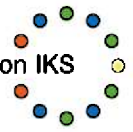
På grunnlag av disse kontrollhandlingene konkluderer revisor at Rømskog kommune har gode rutiner for å ivareta elever ved varsel om mobbing. Imidlertid vurderer revisor at kommunen og skolen som små miljøer er sårbare sett opp mot en eventuell mobbesak, og fremmer på bakgrunn av dette de 6 anbefalingene som er gjengitt i rapporten.

I sin tilbakemelding til revisjonen har rådmannen ingen merknader til innholdet.

Vurdering

Sekretariatet vurderer revisors metodiske fremgangsmåte og datainnsamling som et hensiktsmessig grunnlag for å gi et dekkende svar på problemstillingen. Rapporten anses i så måte å være i samsvar med kontrollutvalgets bestilling.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til etterretning. Revisjonen vil være til stede og tilgjengelige for å besvare spørsmål fra utvalget når saken behandles.

Forvaltningsrevisjonsrapport

”Skole – rutiner ved mobbing”

Rømskog kommune

2015

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	FORORD OG PROSJEKTMANDAT	1
2.	SAMMENDRAG	2
3.	INNLEDNING	4
3.1	Problemstilling.....	4
3.2	Avgrensning av prosjektet	4
3.3	Revisjonskriterier	4
3.4	Revisjonsmetoder.....	4
3.5	Introduksjon	5
4.	PROBLEMSTILLING:.....	6
4.1	Revisjonskriterier	6
4.2	Revisors undersøkelse og innhentede data	8
4.3	Revisors vurderinger og konklusjoner	11
4.4	Anbefalinger	13
5.	RÅDMANNENS BEMERKNINGER	14
6.	KILDEHENVISNINGER	15
7.	VEDLEGG	16

1. FORORD OG PROSJEKTMANDAT

Revisjonen skal i henhold til kommuneloven og forskrift om revisjon¹ utføre forvaltningsrevisjon. Etter forskriften innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. God kommunal revisjonsskikk er å følge RSK 001; Standard for forvaltningsrevisjon, utarbeidet av Norges kommunerevisorforbund NKRF. Dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført i forhold til RSK 001. Prosjektet er gjennomført etter plan for forvaltningsrevisjon vedtatt i kontrollutvalget og kommunestyret i Rømskog kommune i 2014. Prosjektbeskrivelsen er vedtatt av kontrollutvalget i sak 14/20 av 23.9.2014.

Etter kommuneloven skal revisor rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget.

Prosjektet er gjennomført etter vedtatt prosjektbeskrivelse i tidsrommet mars - september 2015. Rapporten er oversendt kommunen for verifisering.

Prosjektansvarlige revisors habilitet og uavhengighet sett opp mot kommunen og den undersøkte virksomheten er vurdert, og revisjonen finner ansvarlig revisor habil til å utføre prosjektet.

Prosjektet er gjennomført av forvaltningsrevisor Marianne Wesche og fagansvarlig forvaltningsrevisor Anita Rønningen. I tillegg har stedlig revisor Lene Eilertsen deltatt i informasjonsinnsamlingen.

Rapporten oversendes kommunen etter behandling i kontrollutvalget og kommunestyret.

Revisor vil takke kontaktperson og andre som har deltatt i prosjektet, for hyggelig samarbeid i forbindelse med prosjektarbeidet.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS
Rakkestad 22. oktober 2015

Rita Elnes

Anita Rønningen

Distriktsrevisor

Fagansvarlig forvaltningsrevisor

¹ Kommunelovens kapittel 12 § 78 og forskrift om revisjon av 1.juli 2004 kapittel 3 § 6.

2. SAMMENDRAG

I forbindelse med overordnet analyse av Rømskog kommune, som ble gjennomført i 2014, fikk revisjon informasjon om at det kunne forekomme mobbing på skolen i Rømskog. Kontrollutvalget vedtok at dette var et vesentlig risikoområde. Dette var bakgrunnen for at det ble vedtatt at det skulle gjennomføres forvaltningsrevisjonsprosjekt for området skole og rutiner ved mobbing.

I dette prosjektet har revisjonen arbeidet etter følgende problemstilling: «Har Rømskog kommune rutiner for å ivareta elever ved varsel om mobbing? Herunder, blir slike varsler fulgt opp i henhold til lovverk?». For å besvare problemstillingen har revisjonen kontrollert om det er utarbeidet rutiner for å overholde kravet om at ansatte i skolen har undersøkelsesplikt ved mistanke, eller varsling om mobbing. Videre om kommunen har rutiner for at den ansatte varsler rektor, dersom det er noe skolen bør følge opp. Revisjonen har også kontrollert om kommunen har rutiner for å undersøke og observere for å skaffe informasjon sett opp mot mobbesaker i skolen.

Det er også kontrollert om skolen har rutiner for å vurdere om de ansatte er habile i forhold til å arbeide med hver enkelt mobbesak.

Videre er det sett nærmere på hvorvidt skolen har rutiner for å følge opp eventuelle mobbesituasjoner til de opphører helt.

Det er kontrollert om skolen har rutiner for å ha samtale med den som er blitt plaget, foreldrene til den som er plaget, den som mobber, og foreldrene til den som mobber.

Samt om skolen har rutiner for å sanksjonere og dokumentere ved eventuelle mobbesaker.

Det er videre undersøkt om skolen har rutiner for å søke råd og hjelp fra andre instanser hvis nødvendig.

Det er rektor som skal sørge for at alle sakene det blir varslet om, blir fulgt opp. Rektor skal avgjøre om det skal fattes enkeltvedtak. Revisjonen har kontrollert om skolen har rutiner for dette.

Det var i utgangspunktet tenkt en kontroll i elevmapper, ved saker som omhandler mobbing, for å kontrollere overholdelse av lovverk. Imidlertid ble revisjonen informert i oppstartsmøtet for prosjektet om at det ikke foreligger noen dokumenter angående slike saker i noen mapper.

Konklusjon på problemstilling opp mot revisjonskriterier:

Revisjonen vurderer at Rømskog kommune har utarbeidet gode rutiner for å ivareta elever ved varsel om mobbing, og ser dette som positivt. Imidlertid har ikke revisjonen fått kontrollert hvorvidt slike varsler blir fulgt opp i praksis henhold til lovverk. Dette fordi det ikke foreligger noen saker som omhandler mobbing i elevmappene på skolen. Revisor vurderer likevel Rømskog skole og Rømskog kommune som et lite miljø, som slik sett kan være sårbart sett opp mot eventuell mobbesaker, og det fremkommer enkelte forbedringsområder. Revisjonen vurderer at kommunen bør ha fokus på at mobbing kan forekomme, og viktigheten av at mistanke om slike situasjoner blir varslet inn for rektor.

Dokumentasjonsplikten, i forbindelse med oppfølging av elever som blir mobbet, er viktig blir overholdt.

Revisor viser forøvrig til kontrollhandlinger og vurderinger for hvert revisjonskriterie, og fremmer følgende 6 anbefalinger:

Anbefaling 1: Revisjonen anbefaler kommunen om å ha fokus på undersøkelsesplikten, ved mobbesaker.

Anbefaling 2: Revisjonen anbefaler kommunen å utarbeide rutiner som sikrer en habil behandling ved mobbesaker.

Anbefaling 3: Revisjonen anbefaler kommunen om å oppdatere rutinene «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole», til å også omhandle dokumentering og arkivering. Herunder bør alle punkter som blir beskrevet, når en mobbesak blir avdekket, bli dokumentert og arkivert.

Anbefaling 4: Revisjonen anbefaler at det blir tydeliggjort i «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole» at det er rektor som har ansvar for oppfølgingen.

Anbefaling 5: Revisjonen anbefaler også skolen å innarbeide rutiner som sikrer en felles forståelse av når det skal varsles og eventuelt hvordan varslingen skal skje.

Anbefaling 6: Revisjonen anbefaler at det blir utarbeidet rutiner for hvordan eventuelle mobbesaker skal bli fulgt opp videre, sett i forbindelse med overføring fra barneskole til ungdomsskole.

3. INNLEDNING

3.1 Problemstilling

Har Rømskog kommune rutiner for å ivareta elever ved varsel om mobbing? Herunder, blir slike varsler fulgt opp i henhold til lovverk?

3.2 Avgrensning av prosjektet

Prosjektet er avgrenset til å omhandle rutiner, retningslinjer og handlingsplaner i forhold til varsel om mobbing ved Rømskog skole. Herunder saksgangen ved eventuelle mobbesaker, fra undersøkelse, samtaler, sanksjoner, til oppfølging.

3.3 Revisjonskriterier

I henhold til standard for forvaltningsrevisjon må revisor fastsette revisjonskriterier for forvaltningsrevisjonen. Revisjonskriterier, ofte kalt ”foretrukket praksis”, er uttrykk for krav eller forventninger til en funksjon, aktivitet, prosedyre, resultat eller lignende.

Revisjonskriterier fastsettes vanligvis med basis i en eller flere av følgende kilder: lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på området og andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater.

Revisjonskriterier for dette prosjektet er blitt utledet fra:

Lover

- LOV-1998-07-17-61: Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova)
- LOV-2014-05-09-16 Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Veiledere

- Utdanningsdirektoratet: «Arbeid mot mobbing» - veileder for ansatte og ledere i grunnskolen
- Barneombudet: Retten til et godt skolemiljø - barneombudets nettside, (<http://barneombudet.no>)

En nærmere utledning av revisjonskriterier fremkommer i rapporten.

3.4 Revisjonsmetoder

Dette prosjektet er utarbeidet i henhold til RSK 001, standard for forvaltningsrevisjon. Revisjonen har som del av kontrollhandlinger i prosjektet hatt oppstartsintervju med rektor. Møte med tjenesteleder oppvekst og rektor. Samt mailkontakt med rådmann. Revisjonen har også kontrollert kommunens egne retningslinjer og rutiner. Det var i utgangspunktet tenkt en kontroll i elevmapper, ved saker som omhandler mobbing, for å kontrollere overholdelse av lovverk. Imidlertid ble revisjonen informert i oppstartsmøtet om at det ikke foreligger noen dokumenter angående slike saker i noen mapper.

3.5 Introduksjon

I 2014 utførte forvaltningsrevisjonen overordnet analyse av Rømskog kommune. Dette for å komme frem til eventuelle risikoområder, som kunne være vesentlige for å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt. I den forbindelse ble det blant annet avholdt et møte med ordfører og rådmann. I møtet ble det sagt at et aktuelt område for forvaltningsrevisjon kunne være å se nærmere på rutiner og handlingsplaner i forhold til mobbing i grunnskolen. Bolystmedarbeideren i kommunen hadde blitt kontaktet av foreldre som mente skolen ikke tok mobbing på alvor, og at det var noen som hadde flyttet fra kommunen på grunn av dette.

4. PROBLEMSTILLING:

Har Rømskog kommune rutiner for å ivareta elever ved varsel om mobbing? Herunder, blir slike varsler fulgt opp i henhold til lovverk?

4.1 Revisjonskriterier

Opplæringsloven § 9a-3 annet og tredje ledd gir særskilte plikter for skolen knyttet til det psykososiale miljøet og gir eleven/foreldrene særskilte rettigheter i forbindelse med skolens saksbehandling. Skolen har en plikt til å sørge for at elevens rett oppfylles dersom skolen oppdager at en elevs rett til et godt psykososialt miljø er krenket. Paragraf 9a-3 annet ledd regulerer skolens handlingsplikt dersom en ansatt ved skolen får kunnskap eller mistanke om at en elev utsettes for krenkende ord eller handlinger. Det er altså fastsatt at alle som er ansatt ved skolen har en handlingsplikt som består av plikt til å gjøre undersøkelser, til å varsle rektor og til å gripe inn. Handlingsplikten gjelder for alle som er ansatt ved skolen ved at de har et ansettelsesforhold og en arbeidsavtale med skoleeier. Skolen må sørge for at alle ansatte har kunnskap om handlingsplikten og hva denne innebærer. Det skal være rutiner som sikrer at skolens ansatte kjenner til handlingsplikten og hva denne plikten innebærer, jf. § 9a-6. Den ansattes handlingsplikt inntreffer når hun/han får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Dette forutsetter en årvåkenhet fra skolens ansatte. Dersom den ansatte er i tvil, avhenger utfallet av elevens subjektive opplevelse.

Når skolen har oppfylt handlingsplikten etter § 9a-3, må skolen følge opp saken slik at elevens rett til et godt psykososialt miljø oppfylles. Det må vurderes konkret i hvert tilfelle hva som er egnede sanksjoner og hvem sanksjonene skal settes inn mot. Skolen bør dokumentere skriftlig de sanksjonene de har tenkt å iverksette. Dette vil da kunne være en viktig dokumentasjon på hva skolen faktisk har gjort i forhold til det psykososiale miljøet og konkrete hendelser.

Det følger av § 9a-3 annet ledd at den ansatte, etter å ha undersøkt saken og kommet til at det er forhold som bør følges opp, skal informere rektor. Rektor plikter å sikre at alle varslede saker følges opp. Ansatte som varsler etter § 9a-3 annet ledd skal tas på alvor. Rektor plikter å undersøke saken ytterligere dersom det er behov for dette, og sette i verk egnede tiltak. Skolens ansatte må ha en felles forståelse av når det skal varsles og hvordan varslingen skal skje. Rutiner må innarbeides i internkontrollen etter § 9a-4.

Skolen må også evaluere sanksjonene de har iverksatt og se om disse faktisk fører til at elevens psykososiale miljø fremmer helse, trivsel og læring. Dersom de ikke gjør det, må skolen avgjøre hvilke andre sanksjoner som skal iverksettes. Skolens plikt er ikke oppfylt før elevens psykososiale miljø er i samsvar med § 9a-1.

På barneombudets nettside, (<http://barneombudet.no>), blir retten til et godt skolemiljø og skolens ansvar, beskrevet. Ansaret omfatter all aktivitet i skolens regi. Skolen kan også ha et ansvar når noen krenkes etter skoletid, dersom krenkelsen skjer på grunn av relasjoner som oppstår mellom elevene i skoletiden og forholdet påvirker retten til et godt skolemiljø. Skolen skal legge elevens subjektive opplevelse til grunn. Det er uinteressant hva skolen mener eleven skal tåle, eller om skolen mener eleven selv har skyld i hendelsene. Skolen plikter uansett å fatte vedtak og å sette inn tiltak. Hva som er den bakenforliggende årsak, og elevens

egen deltagelse, avgjør bare valget av tiltak. Også sårbare barn har rett til et godt skolemiljø, og skolen må gjøre det som er nødvendig for å ivareta eleven.

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en veileder for ansatte og ledere i grunnskolen; «Arbeid mot mobbing». Her ligger en mal for hvordan mobbesaker skal løses. Denne inneholder ni punkter som utdanningsdirektoratet vurderer at rektorer og ansatte bør gjennomføre ved mobbesaker. Punktene ligger i sin helhet i vedlegg 1 til denne rapporten.

Rømskog kommune er en forholdsvis liten kommune, med få innbyggere, og tette bånd mellom innbyggere, og offentlige ansatte. Slik sett er det viktig at kommunen har fokus på habil behandling ved eksempelvis mobbesaker i grunnskolen. Forvaltningslovens § 6, omhandler habilitetskrav for alle ansatte i offentlig virksomhet, og viktigheten av at det gjøres vurderinger omkring ugildhet. Paragrafen ligger i sin helhet i vedlegg 1.

Med bakgrunn i opplæringsloven kapittel 9a og forvaltningslovens del 2, § 6, Utdanningsdirektoratets veileder for ansatte og ledere i grunnskolen «Arbeid mot mobbing», samt barneombudets utdyping av retten til et godt skolemiljø, har revisor utledet følgende revisjonskriterier:

- **Alle ansatte har undersøkelsesplikt ved mistanke eller varsling om mobbing. Dersom det er noe skolen bør følge opp, skal den ansatte varsle rektor.**
- **Skolen bør ha rutiner for å undersøke og observere for å skaffe informasjon.**
- **Skolen bør ha rutiner for å vurdere om de ansatte er habile i forhold til å arbeide med hver enkelt mobbesak**
- **Skolen bør ha rutiner for å følge opp mobbesituasjonen til den opphører helt.**
- **Skolen bør ha rutiner for å ha samtale med den som er blitt plaget, foreldrene til den som er plaget, den som mobber, og foreldrene til den som mobber.**
- **Skolen bør ha rutiner for å sanksjonere og dokumentere.**
- **Skolen bør ha rutiner for å søke råd og hjelp om nødvendig.**
- **Rektor skal sørge for at alle sakene det blir varslet om, blir fulgt opp. Rektor skal avgjøre om det skal fattes enkeltvedtak.**

4.2 Revisors undersøkelse og innhentede data

Revisor har kontrollert om det er utarbeidet rutiner for å overholde kravet om at ansatte i skolen har undersøkelsesplikt ved mistanke eller varsling om mobbing. Videre om kommunen har rutiner for at den ansatte varsler rektor, dersom det er noe skolen bør følge opp.

Revisjonen har også kontrollert om kommunen har rutiner for å undersøke og observere for å skaffe informasjon sett opp mot mobbesaker i skolen.

I oppstartsmøte for forvaltningsrevisjonsprosjektet, som ble avholdt i april 2015, fortalte rektor at det ikke foreligger noen varsler om mobbing. Revisjonen har således ikke kunnet kontrollere noen elevmapper eller dokumenter opp mot eventuell håndtering av mobbesaker. Imidlertid har revisor kontrollert rapport fra Elevundersøkelsen 2013 og 2015 for Rømskog skole, angående mobbing på skolen. Elevundersøkelsen stilte spørsmålet «Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?». Resultater vises på en skala fra 1 til 5. Lav verdi er i dette tilfellet positivt. For 2013 var gjennomsnittlig resultat 1,1 og for 2015 var resultatet 1,4.

Rektor opplyser at skolen har rutiner for å undersøke om elever blir mobbet ved skolen, gjennom «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole» og «Ordens- og oppførselsregler ved Rømskog skole». Elevundersøkelsen gjennomføres årlig. Elevsamtaler, samtaler med foreldre og foreldremøter gjennomføres hvert semester. FAU² har jevnlig møter med SAU³. Skolen har en postkasse hvor alle kan skrive beskjeder som vedrører skolen, med eller uten underskrift. Elevrådet har blant annet skolemiljøet i fokus. Det gjennomføres en fysisk aktivitet hver dag for forebygging. Elevene får et informasjonshefte ved skolestart hvert år som inkluderer «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole». Det blir også gjennomgått på skolen med elevene. Samarbeidsplanen ligger også på skolens nettside. Det arbeides også forebyggende via holdningsskapende arbeid via programmene «Zippys venner» og «Hjertevekst».

Rektor informerte om at de ansattes varslingsrutiner står skrevet i «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole», og blir gjennomgått med de ansatte og sendt hjem til foreldre. Revisor ser at det samarbeidsplanen står skrevet: den som avdekker mobbingen skriver ned hendelsesforløpet og gir beskjed til kontaktlærer. Dette ansvaret ligger både til foreldre og skole, samt elevrådet. Det står videre at kontaktlærer skal informere ledelsen.

Revisor stilte spørsmål i oppstartsintervju om skolen har rutiner som sikrer en habil behandling av ansatte ved eventuelle mobbesaker. Rektor fortalte at det ikke finnes rutiner for dette. Det har ikke vært tatt opp som tema i forhold til mobbing tidligere. Rektor fortalte at han ser likevel nødvendigheten av dette, i forhold til at det er et lite og sårbart miljø.

Revisor har kontrollert «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole». Dette for å se hvorvidt kommunen har rutiner for å følge opp mobbesituasjonen til den opphører helt. Samt om skolen har rutiner for å ha samtale med den som er blitt plaget, foreldrene til den som er plaget, den som mobber, og foreldrene til den som mobber. Det er også kontrollert om skolen har rutiner for å sanksjonere og dokumentere. Videre er det kontrollert om skolen har rutiner for å søke råd og hjelp om nødvendig. Det er rektor som skal sørge for at alle sakene det blir varslet om, blir fulgt opp. Rektor skal avgjøre om det skal fattes enkeltvedtak.

² FAU – Foreldre,- Arbeids,- utvalget.

³ SAU - Samarbeidsutvalget

Samarbeidsplanen inneholder følgende definisjon av mobbing: «En person blir mobbet når han eller hun, gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra én eller flere personer. Det er en negativ eller aggressiv handling når noen med vilje påfører en annen smerte ved fysisk kontakt, ved ord eller på andre måter. For å kunne bruke betegnelsen mobbing skal det også være en viss ubalanse i makt- og styrkeforholdet; den som blir utsatt for de negative handlingene har vanskelig for å forsvare seg og er noe hjelpeløs overfor den eller de som plager ham eller henne.»

Revisors kontrollhandlinger i samarbeidsplanen viser at den den inneholder punkter om forebyggende arbeid, avdekking av mobbing, når mobbing er avdekket, mobbingen ikke slutter, oppfølging og formell avslutning. Eksempelvis fremkommer det hvem som har ansvar for avdekking, hvilke tegn man skal være bevisst på, herunder kvalme, vegring for å gå ut, atferdsendring og fravær. Det står beskrevet at dette punktet har både skole, foreldre og elevrådet ansvar for.

Det fremkommer av dokumentet rutiner for å ha samtale med den som blir plaget, foreldrene til den som er plaget, den som mobber og foreldrene til den som mobber.

Rutinene beskriver videre at hvis mobbingen ikke slutter så kan eleven/ elevene som mobber utvises inntil en dag. Det fremkommer også at hvis mobbingen ikke slutter så skal ressursteam for barn og unge og/ eller PPT kobles inn. Det blir også sagt i oppstartsmøtet med rektor at det er tilgjengelige ressurser i helsesøstertjeneste, PPT, Felles Barn-tjeneste med samarbeid mellom barnevern, barnehage, PPT, helsesøster og skole. Det finnes også en fadderordning, og en Kriseperm kjøpt fra Personalomsorg inkludert hvordan håndtere mobbing.

Det fremkommer lite av rutinene viktigheten av dokumentering underveis i prosessen. Imidlertid fremkommer det at det skal utarbeides et avslutningsdokument, som skal undertegnes av mobber(e), offer og oppfølger, samt at dokumentet skal arkiveres i skolens arkiv i egen mappe.

Det fremkommer ikke av samarbeidsplanen at rektor skal fatte et enkeltvedtak når mobbing blir avdekket. Det står at kontaktlærer skal informere ledelsen. Imidlertid fremkommer det av planen at dersom en elev eller forelder ber om tiltak mot krenkende atferd som mobbing, skal skolen snarest mulig behandle saken etter reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven. Forøvrig fremkommer det av samarbeidsplanen at mye av ansvaret er lagt på kontaktlærer når mobbing blir avdekket.

Rutinene beskriver hvordan oppfølgingen skal skje, og at tidsrammen for oppfølgingen avgjøres av oppfølger i samarbeid med offer og mobber(e). Oppfølger skal kontakte hjemmet til partene før oppfølgingen avsluttes.

Revisor har også kontrollert «Ordens- og oppførselsregler ved Rømskog skole», og ser at den inneholder regler og for orden og oppførsel, og hvilke tiltak som skal iverksettes. Elever og foresatte skal årlig få tilsendt skolens ordensregler og skrive under på at disse er lest. Ordensreglene gjelder for elevene i skoletiden inkludert SFO og på skolens område, når elevene har undervisning andre steder enn på skolens område. Under § 4 Regler for orden og oppførsel, står det spesifisert i punkt 10 at det er forbudt med mobbing, diskriminering, vold eller rasisme, og krenkende ord eller handlinger. Det står også at skolens vinterregler og IKT-reglement supplerer disse generelle ordensreglene. I § 5 i orden- og oppførselsreglementet er det også beskrevet hvilke sanksjoner Rømskog skole kan benytte ved brudd på reglementet.

Revisor stilte også spørsmål om det finnes rutiner for hvordan mobbesaker skal bli fulgt opp videre når eleven skal over til ungdomsskole. Det finnes ikke spesifikke rutiner for dette. Det

er utarbeidet en Tiltaksplan for samarbeid ved overgang fra barnetrinn – ungdomstrinn, og denne følges og revideres årlig. Formålet er blant annet å sikre overgangen sosialt. Siste punkt i tiltaksplanen under evaluering/avklaringsmøte omhandler elever med spesielle behov.

I møte med rektor og tjenesteleder blir det sagt at Rømskog er et lite og tett samfunn. Det kan derfor være vanskelig å være nyinnflyttet i kommunen. De opplever det som at det er et skille mellom nyinnflyttede og de som har bodd der lenge. De opplever også at det kan være negativt snakk blant voksne, (som også barn hører), og dette kan gjøre at enkelte barn og foreldre ikke finner seg til rette. De vurderer begge to at det ikke har vært konkrete mobbesaker på skolen, og de synes det er for lettvinnt at skolen får hele skylden, når det trolig er et sammensatt problem, at også hendelser på fritiden spiller inn. Rektor og tjenesteleder opplever at det slik sett er sammensatte problemer. Rektor er ikke opplyst om at noen har opplevd mobbing, og han presiserer at hvis slike rykter verserer så ville han satt pris på å bli informert. Selv om det ikke er konkrete mobbesaker, eller varsler om mobbing ved skolen, så påpeker rektor og tjenesteleder at alt ikke bare er bra. Det er en liten skole og det kan oppleves som en sosial utfordring for enkeltelever. De mener at politikerne også bør være klar over dette. Det er utfordringen ved små miljøer, man har ikke mange alternative venner å velge mellom.

Når det gjelder habilitet så kan dette være utfordrende generelt i kommunen. Dette siden det er en liten kommune, hvor de fleste kjenner hverandre. Hvis det skulle oppstå mobbing, eller lignende saker, så ser rektor på seg selv som habil, i eksempelvis de tilfellene de andre ansatte ved skolen ikke skulle være det. Dette fordi rektor ikke bor i kommunen, og ikke har egne barn som er elever ved skolen.

Rektor redegjør også for en sak som ble lagt frem for han, for om lag to år siden. Hvor en elevs foreldre kontaktet ham fordi barnet deres ikke fant seg til rette på skolen. I henhold til kommunens handlingsplan mot mobbing spurte da rektor foreldrene om de trodde dette hadde bakgrunn i at barnet ble mobbet. Dette svarte foreldrene avkreftende på og de ønsket ikke å bruke handlingsplanen. Rektor skrev et referat fra møte, for å dokumentere at saken var tatt opp, og at det var vurdert om det var en mobbesak, eller ikke.

4.3 Revisors vurderinger og konklusjoner

Siden kommunen ikke har fått meldt inn konkrete mobbesaker for behandling, så får ikke revisjonen kontrollert praksisen rundt håndtering av slike saker. Revisjonen har gjort kontrollhandlinger opp mot kommunens rutiner for å avdekke, forebygge, og eventuelt håndtere eventuelle mobbesaker.

Rømskog skole er en liten tjeneste med få ansatte, og revisor vurderer således at tjenesten er sårbar i forhold til sykdom eller vakante stillinger. Revisor får via intervju likevel forståelse av at tjenesten arbeider godt og innehar nødvendig kunnskap. Revisjonen vurderer at det spesielt i tjenester med få ansatte er viktig å ha gode rutiner og systemer som sørger for at lovverk blir overholdt.

Revisor vurderer svarene fra Elevundersøkelsen fra 2013 og 2015 som indikasjoner på at det kan finnes noe mobbing på skolen, selv om det er i svært liten grad, og at mobbingen kan ha økt fra 2013 til 2015. Imidlertid er det en marginal økning. Rektor og tjenesteleder beskriver en opplevelse av et skille mellom nyinnflyttede og de som har bodd i kommunen lenge, samt at det er sammensatte problemer i et lite miljø inkludert hendelser på fritiden og sosiale utfordringer som gjør at ikke alt bare er bra. De mener at også politikerne bør være klar over dette.

Revisjonen vurderer at det er utarbeidet rutiner som kan bidra til at undersøkelsesplikten ved mistanke eller varsling om mobbing, blir ivaretatt. Revisjonen vurderer også som positivt at det gjennomføres elevundersøkelse årlig, og at det er innført en postkasse hvor alle elever kan skrive beskjeder, som går direkte til rektor.

Revisjonen viser likevel til at kommunen ikke bør la dette bli en «hvilepute». Barn i 6-12 årsalderen kan ha vanskelig for å beskrive sin situasjon hvis de opplever å bli mobbet. Det kan være vanskelig å sette ord på eksempelvis følelsen av å ikke være bra nok, eller å bli utestengt. Imidlertid fremkommer det av «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole» signaler og kjennetegn som skolens ansatte, foreldre og elevråd skal kunne observere etter. Dette vurderer revisjonen som positivt. Revisjonen anmoder likevel kommunen om å ha fokus på undersøkelsesplikten videre.

Revisjonen vurderer at kravet om habilitet er viktig ved behandling av mobbesaker. I en liten kommune er det stor sannsynlighet for at ansatte/ lærere også har barn selv som er elever ved skolen. Eventuelt har andre nære familiære relasjoner til skoleelevene. Det er ikke utarbeidet noen rutiner for hva skolens ansatte skal gjøre hvis eksempelvis en lærers barn blir mobbet, eller lærers barn mobber andre elever. I praksis fungerer dette ved at rektor eventuelt kan overta saken, siden rektor ikke bor i kommunen og slik sett ikke har egne barn som går på skolen. Likevel vurderer revisjonen at slike problemstillinger bør synliggjøres, og at det bør utarbeides rutiner som omhandler hvordan skolen sikrer en habil behandling ved mobbesaker.

Revisjonen vurderer også at det er utarbeidet rutiner, som er beskrevet i «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole», for å følge en eventuell mobbesituasjon opp til den opphører helt.

Samt at dette dokumentet beskriver rutiner for å ha samtale med den som er blitt plaget, foreldrene til den som er plaget, den som mobber, og foreldrene til den som mobber.

Revisjonen vurderer også at skolen har rutiner for å sanksjonere, og ser dette som positivt. Revisor vurderer det som positivt at rektor har dokumentasjon vedrørende en sak som ble vurdert ikke å være en mobbesak. Imidlertid blir det ikke i rutinene beskrevet at det skal dokumenteres forløpende hvilket arbeid som blir gjort ved eventuelle mobbesaker. Revisjonen viser til at ved en eventuell oppreisningssak/ et erstatningskrav, så påligger det kommunen å dokumentere hvilket arbeid som har blitt gjort. Slik sett er det ikke den som opplever å bli/ ha

blitt mobbet som har bevisbyrden ved en eventuell straffesak. Det er kommunen som har bevisbyrden uansett hvis slike saker blir klaget inn til rettsinstansene, jamfør Opplæringslovas § 9a-8. Revisjonen anbefaler derfor kommunen å oppdatere rutinene så de også omhandler dokumentering og arkivering. Herunder bør alle punkter som blir beskrevet, når en mobbesak blir avdekket, bli dokumentert og arkivert.

Revisjonen vurderer som positivt at skolen har rutiner for å søke råd og hjelp om nødvendig, hos henholdsvis ressursteam for barn og unge og/ eller PPT.

Det følger av opplæringslovas § 9a-3 annet ledd at den ansatte, etter å ha undersøkt saken og kommet til at det er forhold som bør følges opp, skal informere rektor. Rektor plikter å sikre at alle varslede saker følges opp. Ansatte som varsler etter § 9a-3 annet ledd skal tas på alvor. Rektor plikter å undersøke saken ytterligere dersom det er behov for dette, og sette i verk egnede tiltak. Skolens ansatte må ha en felles forståelse av når det skal varsles og hvordan varslingen skal skje. Rutiner må innarbeides i internkontrollen etter § 9a-4. Revisjonen vurderer at rutinene kommunen har utarbeidet beskriver at kontaktlærer skal informere ledelsen ved eventuell mobbesaker. I henhold til lovverk er det rektor som skal sørge for at alle sakene det blir varslet om, blir fulgt opp. Revisjonen vurderer at dette bør komme tydeligere frem i rutinene. Det fremkommer av rutinene at det er kontaktlærer som har stor del av ansvaret for å følge opp slike saker. Revisjonen vurderer at det har vært «rykter» i kommunen om mobbing på barneskolen, uten at rektor har blitt informert. Hvis kommunens ansatte får høre slike «rykter», bør de umiddelbart varsle rektor. Revisjonen anbefaler at det blir tydeliggjort i «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole» at det er rektor som har ansvar for oppfølgingen. Dette for å bidra til at foreldre, elever, lærere og andre ansatte i kommunen i første instans henvender seg til rektor. Revisjonen anbefaler også skolen å ha rutiner som sikrer en felles forståelse av når det skal varsles og eventuelt hvordan varslingen skal skje.

Revisor vurderer at Rømskog kommune har utarbeidet tiltaksplan for overføring av elevene når de går fra barneskole til ungdomsskole. Revisjonen vurderer imidlertid at det bør være et eget punkt som omhandler eventuelt mobbesaker. Dette for å sikre at nødvendig informasjon blir overlevert mellom skolene, og mellom kommunene ⁴. Revisjonen vurderer også at det bør lages rutiner for hvordan eventuelle mobbesaker skal bli fulgt opp videre når eleven skal over til ungdomsskole. Rømskog kommune kjøper skoleplasser fra Aurskog Høland. Kommunen kan likevel ikke fraskrive seg ansvaret ved eventuelle oppreisningssaker/ erstatningskrav.

Konklusjon på problemstilling opp mot revisjonskriterier:

Revisjonen vurderer at Rømskog kommune har utarbeidet gode rutiner for å ivareta elever ved varsel om mobbing, og ser dette som positivt. Imidlertid har ikke revisjonen fått kontrollert hvorvidt slike varsler blir fulgt opp i praksis henhold til lovverk. Dette fordi det ikke foreligger noen saker som omhandler mobbing i elevmappene på skolen. Revisor vurderer likevel Rømskog skole og Rømskog kommune som et lite miljø, som slik sett kan være sårbart sett opp mot eventuell mobbesaker.

Revisjonen vurderer derfor at kommunen bør ha fokus på at mobbing kan forekomme, og viktigheten av at mistanke om slike situasjoner blir varslet inn for rektor.

⁴ Rømskog kommune – Aurskog Høland

Dokumentasjonsplikten, i forbindelse med oppfølging av elever som blir mobbet, er viktig blir overholdt.

Revisor viser forøvrig til kontrollhandlinger og vurderinger for hvert revisjonskriterie, og fremmer følgende anbefalinger:

4.4 Anbefalinger

- Anbefaling 1: Revisjonen anbefaler kommunen om å ha fokus på undersøkelsesplikten, ved mobbesaker.
- Anbefaling 2: Revisjonen anbefaler kommunen å utarbeide rutiner som sikrer en habil behandling ved mobbesaker.
- Anbefaling 3: Revisjonen anbefaler kommunen om å oppdatere rutinene «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole», til å også omhandle dokumentering og arkivering. Herunder bør alle punkter som blir beskrevet, når en mobbesak blir avdekket, bli dokumentert og arkivert.
- Anbefaling 4: Revisjonen anbefaler at det blir tydeliggjort i «Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole» at det er rektor som har ansvar for oppfølgingen.
- Anbefaling 5: Revisjonen anbefaler også skolen å innarbeide rutiner som sikrer en felles forståelse av når det skal varsles og eventuelt hvordan varslingen skal skje.
- Anbefaling 6: Revisjonen anbefaler at det blir utarbeidet rutiner for hvordan eventuelle mobbesaker skal bli fulgt opp videre, sett i forbindelse med overføring fra barneskole til ungdomsskole.

5. RÅDMANNENS BEMERKNINGER

Forvaltningsrevisjonsrapporten ”Skole - Rutiner ved mobbing” i Rømskog kommune har vært til behandling hos administrasjonen ved rådmannen. Rådmannen har gitt sine bemerkninger til revisjonens anbefalinger i skriv av 20. 10. 2015. Rådmannens bemerkninger er vedlagt som vedlegg 2 til rapporten.

Revisjonen vurderer at rådmannen ikke har noen merknader til innholdet i rapporten.

6. KILDEHENVISNINGER

Litteratur

- Andersen, Kari Merete med flere. *Veileder i forvaltningsrevisjon, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)*. 1.utgave, 2006. Orkanger.

Dokumenter fra Rømskog kommune

- Forpliktende samarbeidsplan mot mobbing ved Rømskog skole
- Ordens- og oppførselsregler ved Rømskog skole
- Informasjon ved skolestart 2014
- Utskrift resultater Elevundersøkelsen 2013 og 2015
- Tiltaksplan for samarbeid ved overgang barnetrinn – ungdomstrinn

Lover

- LOV 1992-09-25 nr.107: Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)
- LOV-1998-07-17-61: Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) kap. 9. a.
- LOV-2014-05-09-16 Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Rundskriv

- UDIR-4-2014 Systemrettet arbeid etter opplæringslovens kapittel 9.a.
- UDIR-2-2012 Retten til et godt psykososialt miljø

Forskrift

- FOR 2004-06-15 nr 904: Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.

Veiledere

- Utdanningsdirektoratet: «Arbeid mot mobbing» - veileder for ansatte og ledere i grunnskolen
- Barneombudet: Retten til et godt skolemiljø <http://barneombudet.no/for-voksne/voksne-hjelper-barn/skole/retten-til-et-godt-skolemiljo/>

Andre dokumenter

- Elevundersøkelsen 2013-2015 Rømskog skole <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning.aspx?enhetsid=974602326&vurderingsomrade=6&underomrade=48&skoletype=0&skoletypemenuid=0&sammenstilling=1>
- Oppfølging Elevundersøkelsen <http://www.udir.no/Laringsmiljo/Elevundersokelsen/>

7. VEDLEGG

Vedlegg 1: REVISJONSKRITERIER

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). Kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø¹

⁰ Kapitlet føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)).

¹ Sjå [§ 9a-7](#), [lov 9 mars 1973 nr. 14 §§ 27](#) og [28](#). - Jf. § 11-1 a siste leden og § 11-2 siste leden.

§ 9a-1. *Generelle krav*¹

Alle elevar i grunnskolar² og vidaregåande skolar³ har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.

⁰ Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)).

¹ Sjå [§ 9a-7](#).

² Jf. kap. 2.

³ Jf. kap. 3.

§ 9a-2. *Det fysiske miljøet*¹

Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.

Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndigheitene til kvar tid anbefalar. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.

Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreia slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.

Dersom ein elev eller forelder, eller eit av råda eller utvala ved skolen der desse er representerte, ber om tiltak for å rette på fysiske miljøtilhøve, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.² Om skolen ikkje innan

rimeleg tid³ har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast⁴ etter føresegnene i forvaltningslova² som om det var gjort enkeltvedtak.

0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)).

1 Sjå [§ 9a-7](#). - Jf. [§ 9a-4](#) og [§ 15-2](#).

2 Lov 10 feb 1967.

3 Jf. fvl. § 11 a.

4 Jf. [fvl. kap. VI](#).

§ 9a-3. *Det psykososiale miljøet*¹

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør.

Dersom nokon som er tilsett ved skolen,² får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal³ vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtferd som mobbing, diskriminering,⁴ vald eller rasisme,⁴ skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.⁵ Om skolen ikkje innan rimeleg tid⁶ har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast⁷ etter føresegnene i forvaltningslova⁵ som om det var gjort enkeltvedtak.

0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)).

1 Sjå [§ 1-2](#) siste leden, [§ 9a-4](#), [§ 9a-7](#) og [§ 15-2](#).

2 Sjå kap. 10.

3 Sjå [§ 9a-7](#).

4 Jf. [§ 1-1](#) siste leden.

5 Lov 10 feb 1967.

6 Jf. fvl. § 11 a.

7 Jf. [fvl. kap. VI](#).

§ 9a-4. *Systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane (internkontroll)*¹

Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte.

Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske² så vel som det psykososiale³ miljøet.

0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)).

1 Jf. [§ 9a-6](#).

2 Jf. [§ 9a-2](#).

3 Jf. [§ 9a-3](#).

§ 9a-5. *Elevdeltaking i skolemiljøarbeidet*¹

Elevane skal engasjerast i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske arbeidet for helse, miljø og tryggleik ved skolen. Skolen skal leggje oppgåver til rette for elevane etter kva som er naturleg for dei enkelte årstrinna.

Elevrådet kan nemne opp skolemiljørepresentantar til å vareta elevane sine interesser overfor skolen og myndigheitene i saker som har med skolemiljøet å gjere. Skolemiljørepresentantane deltek i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske helse-, miljø- og tryggingarbeidet ved skolen i den grad det vedkjem skolemiljøet for elevane.

Elevane kan møte med inntil to skolemiljørepresentantar i arbeidsmiljøutvalet eller anna samarbeidsorgan der eit slikt er oppretta ved skolen i samsvar med [arbeidsmiljøloven² kapittel 7](#), når dette behandlar spørsmål som vedkjem skolemiljøet for elevane.

Skolemiljørepresentantane har da talerett og rett til å få meininga si protokollert.

Skolemiljørepresentantane skal ikkje vere til stades når utvalet behandlar saker som er omfatta av teieplikt³ etter lover eller forskrifter.

Skolemiljørepresentantane har rett til den informasjon som trengst for oppdraget, så langt informasjonen ikkje er omfatta av teieplikt³ etter lover eller forskrifter.

Skolemiljørepresentantane har rett til den opplæring og det fritak frå undervisningstimar som trengst for å skjømte oppgåvene.

Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)),
0 endra med [lover 17 juni 2005 nr. 105](#) (ikr. 17 juni 2005, etter [res. 17 juni 2005 nr. 660](#)), [17 juni 2005 nr. 62](#) (ikr. 1 jan 2006, etter [res. 17 juni 2005 nr. 609](#)).

1 Sjå [§ 9a-7](#).

2 [Lov 17 juni 2005 nr. 62](#).

3 Jf. m.a. [fvl. § 13](#).

§ 9a-6. *Informasjonsplikt og uttalerett*¹

Samarbeidsutvalet,² skoleutvalet,³ skolemiljøutvalet⁴ og dessutan elevrådet⁵ og foreldrerådet⁶ skal haldast løpande underretta om alle tilhøve - deriblant hendingar, planar og vedtak - som har vesentleg betydning for skolemiljøet. Råda og utvala har på førespurnad rett til å få framlagt dokumentasjon for det systematiske helse-, miljø- og tryggleiksarbeidet ved skolen.

Råda og utvala som er nemnde i første ledd, skal så tidleg som mogleg takast med i planlegginga og gjennomføringa av miljøtiltak ved den enkelte skolen, og har rett til å uttale seg og komme med framlegg i alle saker som har betydning for skolemiljøet.

Dersom skolen blir klar over tilhøve ved skolemiljøet⁷ som kan ha negativ verknad for helsa til elevane, skal elevane og dei føresette snarast mogleg varslast om det.

⁰ Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lov 17 juni 2005 nr. 105](#) (ikr. 17 juni 2005, etter [res. 17 juni 2005 nr. 660](#)).

1 Sjå [§ 9a-7](#).

2 Sjå [§ 11-1](#).

3 Sjå [§ 11-5](#).

4 Sjå [§ 11-1 a](#), [§ 11-5 a](#).

5 Sjå [§ 11-2](#).

6 Sjå [§ 11-4](#).

7 Jf. [§§ 9a-1](#) til [9a-3](#).

§ 9a-7. *Straff*

Med bøter¹ eller fengsel² i inntil 3 månader³ eller begge delar blir den straffa⁴ som forsettleg eller aktaust bryt krava i dette kapitlet eller i forskrifter⁵ gitt i medhald av det.

Medverknad blir straffa på same måten.

Fristen for forelding er fem år for brot på reglar i dette kapitlet som gjeld psykososialt skolemiljø. Elles gjeld reglane i straffelova⁶ om opphør av straff ved forelding.

Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lov 21 juni 2013 nr. 98](#) (ikr. 1 aug 2013, etter [res. 21 juni 2013 nr. 685](#)). Vert endra med [19 juni 2015 nr. 65](#) (ikr. 1 okt 2015).

1 Jf. [strl. 1902 § 27](#) og kap. [3 a](#); [strl. 2005 kap. 4](#) og kap. [9](#) (ikkje ikr.).

2 Jf. [strl. 1902 § 26 a](#); [strl. 2005 §§ 32](#) og [54](#) (ikkje ikr.).

3 Jf. [strl. 1902 § 25](#); [strl. 2005 § 31](#) (3) (ikkje ikr.).

4 Jf. [strl. 1902 § 2](#) jf. [strpl. § 67](#).

5 Jf. [§ 9a-9](#).

6 [Lov 22 mai 1902 nr. 10](#).

§ 9a-8. *Erstatningsansvar og bevisbyrde*

Reglane i [lov 13. juni 1969 nr. 26](#) om skadeserstatning kapittel 2 gjeld for saker om psykososialt skolemiljø etter reglane i dette kapitlet.

Hvis det i saker etter første ledd ligg føre tilhøve som gir grunn til å tro at skoleeigar ikkje har følgt opp reglane i eller i medhald av [opplæringslova kapittel 9a](#) om psykososialt skolemiljø, skal dette leggjast til grunn med mindre skoleeigaren gjer noko anna truleg.

⁰ Føyd til med [lov 21 juni 2013 nr. 98](#) (ikr. 1 aug 2013, etter [res. 21 juni 2013 nr. 685](#)), tidlegare § 9a-8 endra paragrafnummer til § 9a-9.

§ 9a-9. Skolefritidsordninga¹

Føresegnene i dette kapitlet gjeld også for skolefritidsordning oppretta etter lova her.

Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003, etter [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lov 21 juni 2013 nr. 98](#) (ikr. 1 aug 2013, etter [res. 21 juni 2013 nr. 685](#)), endra paragrafnummer frå § 9a-8.

1 Jf. [§ 13-7](#). - Sml. [§ 13-7a](#).

Utdanningsdirektoratets veileder for ansatte og ledere i grunnskolen – «Arbeid mot mobbing» - MAL FOR Å LØSE MOBBESAKER:

Følgende mal for å løse mobbesaker har gitt gode resultater. Rektorer og ansatte bør gjennomføre disse punktene.

1. Undersøkelser og observasjon for å skaffe informasjon.

2. Samtaler med den som er blitt plaget, for å skaffe informasjon og gi støtte.

Husk at en som er blitt mobbet, som regel underdriver.

3. Samtale med foreldrene til den som er plaget.

4. Samtale med den som mobber. Selv om det er flere som mobber, må dere snakke med én om gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at mobbingen er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Dere inviterer så til samarbeid for å få slutt på mobbingen, gjør avtaler om hva som skal skje, og setter opp en ny samtale.

5. Samtale med mobbernes foreldre hver for seg. Dersom foreldrene ønsker det, kan dere snakke med flere samtidig. Ikke la foreldrene selv ordne opp i elevgruppa.

6. Enkeltvedtak. Rektor avgjør om det skal fattes enkeltvedtak når dere har oppdaget mobbing. Foreldre kan også be om at skolen gjør noe. Da må rektor treffe et enkeltvedtak.

7. Sanksjoner og dokumentasjon. Sett inn sanksjoner overfor mobbere dersom det

er nødvendig. Dere bør dokumentere sanksjonene.

8. Oppfølging. Mobbesituasjonen følges inntil den opphører helt. Alle skal kunne gå på skolen sammen og oppleve sosial tilhørighet og trygghet. Etter en tid kan det være gunstig å ha en samtale mellom den som ble plaget, og mobberne. Ikke gjør dette for tidlig. Husk at det tar tid å komme over alvorlige krenkelser.

9. Søk råd og hjelp om nødvendig. Bruk tilgjengelig ekspertise, PP-tjenesten eller andre ressurspersoner i kommunen. Dere kan også kontakte Statped dersom det lokale apparatet trenger assistanse.

LOV-2014-05-09-16 Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Kapittel II. Om ugildhet.¹

0 Overskriften endret ved [lov 27 mai 1977 nr. 40](#).

¹ Sml. bl.a. dl. kap. 6, [lov 10 juni 1988 nr. 40 § 3-12](#), [el. § 18](#), [lov 25 sep 1992 nr. 107 § 40 nr. 3](#), [asl. § 6-17](#), [§ 6-27](#) og [§ 7-5](#), [asal. § 6-17](#), [§ 6-27](#) og [§ 7-5](#).

1

§ 6.¹ (*habilitetskrav*).²

En offentlig tjenestemann³ er ugild⁴ til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse⁵ i en forvaltningssak⁶

- a) når han selv er part⁷ i saken;
- b) når han er i slekt eller svogerskap med en part⁷ i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;⁸
- c) når han er eller har vært gift⁹ med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn¹⁰ til en part;⁷
- d) når han er verge¹¹ eller fullmektig¹² for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part⁷ etter at saken begynte;
- e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
 1. et samvirkeforetak,¹³ eller en forening, sparebank¹⁴ eller stiftelse¹⁵ som er part⁷ i saken, eller et selskap¹⁶ som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen
 2. med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til.¹⁷ Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.⁷

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.¹⁸

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenstemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Rekkevidden av annet og fjerde ledd kan fastlegges nærmere ved forskrifter¹⁹ som gis av Kongen.²⁰

Vedlegg 2: Rådmannens tilbakemelding i skriv av 20. 10. 2015, ved rådmann Anne Kirsti Johnsen.

IØ Kommunerevisjon IKS

**VEDR FORELØPIG RAPPORT FRA FORVALTNINGSREVISJON
"SKOLE - RUTINER VED MOBBING"**

Det vises til ovennevnte rapport. Rådmannen har ingen merknader til innholdet.

Med vennlig hilsen
RØMSKOG KOMMUNE

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

1. FORORD OG PROSJEKTMANDAT

Revisjonen skal i henhold til kommuneloven og forskrift om revisjon¹ utføre forvaltningsrevisjon. Etter forskriften innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. God kommunal revisjonsskikk er å følge RSK 001; Standard for forvaltningsrevisjon, utarbeidet av Norges kommunerevisorforbund NKRF. Dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført i forhold til RSK 001. Prosjektet er gjennomført etter plan for forvaltningsrevisjon vedtatt i kontrollutvalget og kommunestyret i Rømskog kommune i 2014. Prosjektbeskrivelsen er vedtatt av kontrollutvalget i sak 14/20 av 23.9.2014.

Etter kommuneloven skal revisor rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget.

Prosjektet er gjennomført etter vedtatt prosjektbeskrivelse i tidsrommet mars - september 2015. Rapporten er oversendt kommunen for verifisering.

Prosjektansvarlige revisors habilitet og uavhengighet sett opp mot kommunen og den undersøkte virksomheten er vurdert, og revisjonen finner ansvarlig revisor habil til å utføre prosjektet.

Prosjektet er gjennomført av forvaltningsrevisor Marianne Wesche og fagansvarlig forvaltningsrevisor Anita Rønningen. I tillegg har stedlig revisor Lene Eilertsen deltatt i informasjonsinnsamlingen.

Rapporten oversendes kommunen etter behandling i kontrollutvalget og kommunestyret.

Revisor vil takke kontaktperson og andre som har deltatt i prosjektet, for hyggelig samarbeid i forbindelse med prosjektarbeidet.

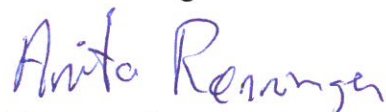
Indre Østfold Kommunerevisjon IKS
Rakkestad 22. oktober 2015

Rita Elnes

Distriktsrevisor

Anita Rønningen

Fagansvarlig forvaltningsrevisor

¹ Kommunelovens kapittel 12 § 78 og forskrift om revisjon av 1.juli 2004 kapittel 3 § 6.

Saksnr.: 2015/17701
Dokumentnr.: 4
Løpenr.: 192635/2015
Klassering: 510/121
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Rømskog	Møtedato 01.12.2015	Utvalgssaksnr. 15/23
---	-------------------------------	--------------------------------

Kontrollutvalgets innstilling til budsjett for kontroll og tilsyn 2016 Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Budsjett for kontroll og tilsyn for 2016 med en kostnadsramme på kr. xxxx,-, vedtas
2. Budsjettet for kontroll- og tilsyn 2016 oversendes ordfører for videre politisk behandling etter § 18 i «Forskrift for kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner»

Rakkestad, 20.11.2015

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Forslag til budsjett for kontroll og tilsyn i Rømskog kommune 2016

Saksopplysninger

I henhold til forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, gjeldende fra 01.07.04, omhandler § 18 budsjettbehandlingen.

I nevnte paragraf sies det at kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Videre sies det at kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret. Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat tolker forskriften slik at utgifter til kontrollutvalgets egen virksomhet og utgifter til kjøp av revisjons- og sekretærtjenester skal innarbeides i forslaget.

Budsjettets enkelte elementer:

- Løpende utgifter til kontrollutvalgets ordinære drift. Disse tallene er innhentet fra kommunen og innarbeidet i forslaget.
- Utgifter til kjøp av revisjonstjenester.
- Utgifter til kjøp av sekretærtjenester.

Budsjettallene for sekretariatet og revisjonen er vedtatt i de respektive representantskap.

Vurdering

Da utvalget er nyvalgt vurderer sekretariatet det som hensiktsmessig og nyttig at så mange som mulig av utvalgets medlemmer kan dra på NKRF,s kontrollutvalgskonferanse i februar. Konferansen pleier å ha en deltakermengde på 500-600, det er en fin arena for å knytte

nettverk til andre kontrollutvalg og ikke minst få mye nyttig stoff og innspill til arbeidet i utvalget.

Vedlegg:

budsjettforslag Rømskog 2016						
Ansvar	Art	Tekst	Budsjett 2015	Regnskap	Forslag budsjett 2016	Evt. kommentar
				2014		
1100	10801	Møte godtgjøring	8 500	13 000,00	9 000	6 møter
1100	10801	Ledergodtgjøring	4 750		5 000	
1100	10802	Tapt arbeidsfortjeneste	2 500	-	2 500	
1100	10990	Arbeidsgiveravgift	2 250	2 000,00	2 250	
1100	11150	Bevertning	1 000	1 000,00	1 000	
1100	11500	Opplæring – kurs	6 000	5 000,00	21 000	alle på KU konferanse
1100	11600	Reiseutgifter	700	-	700	
1100	13503	Kjøp av revisjonstj. fra LØKR	216 000	236 791,00	216 415	innbyggertall regulert til 2015-tall
1100	13504	Kjøp av sekretariatstj. fra LØKUS	36 132	43 611,00	35 606	
		Sum	277 832	301 402,00	293 471	

Saksnr.: 2015/17701
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 192595/2015
Klassering: 510/121
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Rømskog	01.12.2015	15/24

Kontrollutvalgets møteplan 1. halvår 2016

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Med forbehold om endringer fastsetter kontrollutvalget følgende møtedager for sin virksomhet 1. halvår 2016:

1. møte: tirsdag 9. februar kl. 09:30
2. møte: torsdag 28. mai kl. 09:30
3. møte: tirsdag 21. juni kl. 09:30

Rakkestad, 20.11.2015
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Saksopplysninger

I henhold til kommuneloven § 32 er det utvalget selv, kommunestyret eller utvalgets leder som fastsetter når det skal avholdes utvalgsmøter.

Av praktiske grunner er det formålstjenlig at utvalget fastsetter møteplan for hvert halvår. Det er møteplikt i kontrollutvalgets møter, og evt. gyldig forfall må meldes sekretariatet så fort som mulig slik at vara kan innkalles.

Vurdering

Det er i innstillingen antydnet 3 møter for 1. halvår 2016.

Når det er foreslått konkrete dager så har dette sammenheng med sekretariatets praktiske muligheter til saksbehandling osv., samt forholdet til frister, ferieavvikling m.m.

Utover de foreslåtte 3 møtene, er det opp til utvalget/utvalgsleder å endre tidspunkter, bestemme andre møter, eller å avlyse allerede berammede møter.

Saksnr.: 2015/17701
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 192790/2015
Klassering: 510/121
Saksbehandler: Casper Støten

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Rømskog	01.12.2015	15/25

Informasjon fra revisjonen

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Informasjon fra revisjonen tas til orientering

Rakkestad, 20.11.2015

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Vurdering

Punkter under denne saken er først og fremst muntlige orienteringssaker og sekretariatet tar utgangspunkt i det i sin saksbehandling

Saksnr.: 2015/17701
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 192588/2015
Klassering: 510/121
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Rømskog	Møtedato 01.12.2015	Utvalgssaksnr. 15/26
---	-------------------------------	--------------------------------

Eventuelt

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Saken legges frem uten innstilling

Rakkestad, 20.11.2015

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS